

FÒRUM CATALUNYA

BARCELONA, 27 de setembre de 2013

Senyores, senyors (...)

Les meves primeres paraules han de ser d'agraïment a Fòrum Europa per la oportunitat que em dóna d'explicar la meva opinió – personal, no pas en representació de ningú – sobre la situació política, social i econòmica de Catalunya.

No s'ho prenguin simplement com un gest de cortesia o una afirmació retòrica. El ho agraeixo per què crec que convé que parlem.

Que tots plegats – especialment els qui tenen o hem tingut responsabilitats rellevants a la nostra societat – siguem capaços de parlar, de defensar les nostres opinions.

No és gens bo que al nostre país es pugui crear una situació en la que hi hagi gent amb por a expressar la discrepància amb la veritat instal·lada. És cert que de vegades és més còmode “surfejar” que anar contra-corrent. Però **no perdem mai de vista que no hi ha democràcia sense pluralitat. I la pluralitat comporta confrontació d'idees i de projectes.**

No crec que sigui cap sorpresa per ningú de vostès que els digui que veig amb preocupació el que està passant a Catalunya i a Espanya.

Hem començat un nou curs polític ple de dificultats. Això ja ho sabem. Hem escrit i parlat tots abastament sobre el caràcter complex i polièdric de la crisi que travessem i que, dissortadament, no veiem encara com i quan finalitzarà.

És una crisi econòmica i financera. És una crisi de model de creixement i de model productiu. És una crisi política i institucional que enfronta Catalunya amb Espanya i Espanya amb Catalunya. I és també una crisi del nostre sistema democràtic que – com passa en d'altres estats europeus – es veu dia a dia deslegitimat per casos de corrupció més o menys aïllats i per unes estructures de representació massa anquilosades i poc transparents que necessiten amb urgència reformes estructurals.

La crisi és tot això. I a tot això em vull referir, en major o menor extensió, per què crec que no es pot tractar una part sense considerar com les altres condicionen la solució del conjunt. Ja sé que la part que omple titulars i molt i molt d'espai, als mitjans de comunicació, a les tertúlies i a les declaracions polítiques, és el conflicte sobre l'encaix de Catalunya a Espanya. Però se'm fa difícil parlar-ne sense referir-me al patiment de les famílies dels 612.000 aturats i aturades, molts d'ells ja sense la cobertura del subsidi, o a la gent gran o dependent que han vist com els ajuts per a la seva subsistència queien en picat. O als milers d'empresaris o emprenedors que intenten sortir del forat i no poden accedir a un crèdit que ha caigut en més del 10% aquest darrer any.

La crisi econòmica, que va començar essencialment com un problema del sistema financer, s'ho ha endut tot. Com les rierades estiuenques quan surten del seu llit.

Ha posat al descobert el pes de la bombolla immobiliària a Catalunya i a Espanya, la magnitud de l'endeutament de famílies i empreses, la feblesa dels instruments de control de l'activitat bancària i la nostra pròpia incapacitat per preveure aquesta implosió.

Ara ja sabem, però, que **la crisi no fou la conseqüència d'un gran endeutament públic ni d'una sobreextensió dels nostres serveis públics de l'estat del benestar**, que segueixen en una mitjana de despesa per càpita per sota de la mitjana europea. (recordem-ho de nou, i per posar només un exemple, la despesa sanitària catalana es va situar l'any 2010 en el 9.1% del nostre PIB, quan la mitjana europea era del 10.4%).

El que s'ha produït és l'esgotament d'un model de creixement especulatiu que no vam saber aturar i que tapava les insuficiències del nostre sistema productiu.

Si acceptem aquesta diagnosi, veurem que el que és necessari no és debilitar els nostres serveis a les persones ni enfonsar el nostre sector públic. El que és realment necessari, i urgent, és **adoptar polítiques que ajudin a recuperar l'activitat productiva, única manera de generar, de nou, creació de llocs de treball i ampliació de la base fiscal.**

Coincideixo amb el que creuen que l'estratègia europea, liderada per les formacions polítiques de caràcter neoliberal, ha estat profundament errònia i contraproduent.

Després de la fallida de Lehman Brothers – símbol ja d'aquesta “Gran Recesió” – els governs d'Europa i EEUU van concertar una política d'estímuls a l'activitat productiva per aturar el cop i evitar la depressió. Els governs americans van prosseguir amb aquesta política. Els europeus van canviar el rumb. Tal vegada, si enlloc de concentrar-se exclusivament en les polítiques de consolidació fiscal amb la disminució del sector públic i en la pujada d'impostos indirectes, s'hagués dut a terme una política industrial activa, que animés la demanda interna, mantingués la ocupació en un nivell estable i augmentés la base fiscal, les coses ens haurien anat millor.

Com diu **Paul Krugman**,

“l'estímul d'Obama, por insuficient que fos, va aturar la caiguda en picat de l'economia el 2009. L'experiment europeu de contra estímuls, les dures reduccions de despesa imposades a les nacions deutores, no ha produït el repunt promès de la confiança del sector privat. En lloc d'això, ha provocat una greu contracció econòmica, com deia l'economia de manual”

Ens diuen que això hauria fet créixer el dèficit públic i el corresponent endeutament, i que el més urgent era el desapalancament d'empreses i famílies.

Mirin, jo no sóc partidari d'alegries en matèria de dèficit públic. Els ho ben asseguro.

Crec que és bo que les administracions públiques acompassin les seves despeses als ingressos regulars (no als extraordinaris). I que en èpoques de bonança utilitzin els excedents per estalvi i per inversió productiva.

Però sacralitzar l'austeritat, com s'ha fet, és un greu error amb conseqüències nefastes en el terreny econòmic i en el terreny social.

Després de més de tres anys de polítiques econòmiques basades en el mantra de la consolidació fiscal ens diuen que comencem a veure senyals positius.

Fins i tot hi ha algú que proclama que la crisi ja s'ha acabat.

És cert que les dades del darrer trimestre semblen esperançadores [B.E. ahir]. Sembla que l'economia s'estabilitza, que es modera la caiguda del consum privat i que millora el sector exterior i la inversió en equipament productiu. La dada positiva del creixement de les exportacions demostra que Espanya (i Catalunya) augmenten la seva competitivitat.

Competitivitat millorada, diguem-ho clar, sobre la base de baixades salarials i increment de l'atur, la qual cosa té una clara incidència en la contracció de la demanda interna.

Ens diuen que és probable que l'economia espanyola estigui sortint de la recessió i doni, per tot l'any 2013, un creixement negatiu del PIB de només l'1.2 %. I que s'espera, per a l'any 2014 un creixement proper a l'1% que, en aquest context, facilitaria – diuen els més optimistes – un creixement net de l'ocupació.

És cert també que hi ha hagut un increment de creació de PIMES, malgrat la inexistència de crèdit bancari. I que la inversió exterior, a la vista de la baixada del preus dels actius, està augmentant. I també és cert que els mercats financers exteriors s'han obert per a les gran companyies, mentre que la prima de risc s'ha reduït de forma substancial.

Totes aquestes – i d'altres – són dades positives en les que jo vull creure.

Però no ens equivoquem, potser el PIB ha deixat de caure, ... però seguim destruint ocupació.

Hem reduït el dèficit de la nostra balança externa. Per les exportacions, sí. Però també per l'enfonsament de les importacions, símptoma de la caiguda de la inversió i del consum.

El crèdit segueix estancat a la baixa, la morositat continua augmentant i els milers de desocupats que cada dia perden les seves prestacions posen de manifest la difícil recuperació del consum en les circumstàncies actuals.

Podem sortir de la recessió, des del punt de vista tècnic, però la sortida de la crisi encara està lluny mentre el nostre creixement no sigui capaç de generar ocupació neta que pugui absorbir la immensa bossa d'atur que se'ns ha generat.

Potser hem deixat de caure – en algun moment ha de passar – però això no vol dir que no ens quedi temps d'arrossegar-nos fins que ens enlairem de nou.

O és que algú pensa que podrem parlar de sortida de la crisi amb 6 milions d'aturats?

No ens hem d'equivocar: **una sortida de la crisi basada en un model productiu de salaris baixos i de treball precari, amb poc esforç de formació i recerca, amb fort impacte de les activitats estacionals, no és una bona sortida.**

Ara és necessari definir una “agenda de la recuperació”.

Cal abordar encara aspectes de millora de la competència en sectors bàsics de la nostra economia que tinguin l'objectiu d'impulsar l'activitat econòmica, la modernització del nostre sistema productiu i la generació d'ocupació. No per afavorir interessos de caràcter oligàrquic o corporatiu. I ens cal també indicar un horitzó de recuperació de la despesa social, al mateix temps que reforcem els factors productius.

L'augment de les desigualtats, que implica l'empobriment de sectors amplis de les nostres capes mitjanes, és un risc i una llosa. La seva solució no és fàcil. No hi ha una fórmula màgica. Però tots sabem que hi ha dues receptes tradicionals que funcionen: augment de la renda i millora de la seva distribució.

L'agenda de la recuperació ha de comportar, doncs, reformes que millorin la capacitat productiva i reformes del sistema fiscal que assegurin una redistribució socialment justa. Algunes d'aquestes reformes estructurals s'han fet, però no totes en la direcció adequada. Altres queden pendents: la fiscal, per exemple. Descriure-les i avaluar-les seria objecte d'una altra conferència.

I que hi diu a tot això Catalunya?

Millor dit, el govern de Catalunya te opinió sobre això?

Ja sé que el marge de la Generalitat per intervenir en aquestes qüestions és limitat. Si ho és per a molts governs d'Estats membres de la Unió Europea com l'italià o l'espanyol, com no ho hauria de ser per nosaltres?

Malgrat aquesta limitació, **no és determinant pel futur de Catalunya el model de sortida de la crisi?**

Volem seguir exercint un paper de lideratge en el món econòmic i industrial del conjunt de l'Estat?

Volem renunciar a aquest paper, dient que això ara ja no ens interessa? Per què hi ha una urgència que serà la solució màgica de tot?

Mirin, l'endemà de la nostra Diada Nacional, al país veí, a França, el seu president presentava una estratègia per a la reactivació industrial, dotada pressupostàriament amb 3.700 M €.

El govern del Sr. Hollande és conscient de la pèrdua de pes de la indústria en el seu PIB, i ho vol corregir. Perquè saben perfectament que de la indústria en neix la innovació i la creació de llocs de treball.

Jo ja sé que la Generalitat no pot fer un pla d'aquesta magnitud, però **preguntem-nos si el govern de Catalunya ha pres alguna iniciativa pròpia real en aquest terreny?**

El govern de Catalunya ha proposat al govern d'Espanya alguna via en aquesta direcció?

És menys important una negociació en aquest terreny, amb les conseqüències econòmiques i socials que comporta, que d'altres qüestions que ens ocupen?

De vegades dona la impressió que només ens ha de preocupar la situació econòmica per assegurar la tresoreria de la nostra administració, per pagar les nòmines i els proveïdors.

Ep! ... i jo sé que això és important, però ...

L'absència de les autoritats catalanes en el debat i les decisions econòmiques és aclaparadora.

La imatge d'absoluta marginació en les decisions que han afectat a la reestructuració del sector financer català, per exemple, es converteix en una metàfora d'aquesta pèrdua de pes institucional.

No ignoro que la majoria absoluta del Partit Popular a les Corts Generals és una limitació. Però ho és si es concep la relació institucional en termes estrictament partidaris. La relació cal establir-la de govern a govern. Tant al marge de les controvèrsies parlamentàries i estrictament polítiques com sigui possible.

El govern de Catalunya representa la voluntat d'una societat que genera més del 18 % del PIB del conjunt estatal. Això sol ja legitima la voluntat de participar en les decisions econòmiques. Si es vol.

Abans parlava, d'entre les dades moderadament positives del moment econòmic espanyol, de l'augment de les exportacions.

Catalunya ha estat, tradicionalment, el primer territori exportador d'Espanya. La nostra economia està molt internacionalitzada, sortosament, i la nostra indústria, diversificada per sectors i dimensió, ha dedicat molts esforços a l'obertura de nous mercats.

L'any 2012 va ser un bon any: les dades del primer semestre indiquen que l'exportació catalana va ser el 26.5% del total espanyol. I va créixer un 7.4% respecte del mateix període de l'any anterior.

Les dades del primer semestre de 2013 semblen dibuixar un punt d'inflexió: l'exportació catalana cau al 24.6% del total estatal, amb un creixement interanual del 0.3%. Per contra, territoris com ara Madrid, Galícia, Andalusia i València experimenten increments importants.

I la contracció de les importacions, aquest darrer any, ha estat més intensa a Catalunya (- 7.1%) que a la resta de l'Estat (- 3.2%).

Catalunya te el major nombre d'empreses innovadores de tot l'Estat. Però el seu nombre baixa, des de fa uns anys, a un ritme molt més ràpid que el del conjunt espanyol.

I la despesa empresarial en R+D, que a l'any 2002 estava per sobre de la mitjana de la UE, està avui 8 punts percentuals per sota. Un descens molt més acusat que el del conjunt d'Espanya. La despesa de les nostres empreses en aquest àmbit ha baixat, entre 2009 i 2011 cinc punts. A Espanya, la baixada ha estat d'un punt i mig.

Per descomptat que no podem donar un valor absolut a aquests indicadors, que poden tenir diverses explicacions. Però fora bo que no els perdéssim de vista.

Senyores i senyors, **una evolució no satisfactòria de la posició relativa de Catalunya en l'estructura econòmica d'Espanya seria una mala notícia** per als que sempre hem volgut una Catalunya líder a Espanya. En producció industrial. En Recerca. En innovació, ... i també en producció cultural i en aportacions i propostes a la regeneració de la vida democràtica.

I això requereix que Catalunya participi en el pont de comandament d'Espanya.

Se'm dirà que això no és possible. Que aquesta capacitat d'influir en el rumb estatal ens ha estat vetada. Que l'actual govern espanyol no accepta que Catalunya realitzi aquest paper i que el finançament de la nostra autonomia no ens dóna marge suficient.

Són molts els que diuen "ja n'hi ha prou!", proposen tirar la tovallola i iniciar un camí cap a la independència.

Hi ha, en aquesta actitud, un fort componen emocional que ha estat alimentat des dels dos extrems.

Des dels de fora que no entenen o no volen entendre el que passa al nostre país, (tot just ara hi ha alguns que comencen a percebre la dimensió del problema), i per altra banda des dels que simplifiquen les solucions en una única via que és la independència.

Mirin, crec que les ferides a la relació entre Catalunya i Espanya, o entre España i Catalunya, són severes, profundes. Qui les minimitza s'equivoca. Qui les ignora s'equivoca encara més.

Ja fa temps que m'han sentit parlar, aquí i fora d'aquí, de que el què està passant a Catalunya no és un fenomen conjuntural. És un problema de fons, que dissortadament els responsables polítics i econòmics d'Espanya no acaben de comprendre en tota la seva magnitud.

Tal vegada no ens hem explicat prou be i hem d'insistir encara més: la sentència sobre l'Estatut, més enllà dels seus efectes jurídics, ha estat viscuda a Catalunya com una humiliació.

Com una gota que feia vessar el got de la paciència de molts. El més greu és que ha generat una greu crisi de confiança.

El procés de tramitació de la reforma de l'Estatut va ser impecable des del punt de vista democràtic. No dic que en el debat polític a Catalunya nosaltres també féssim alguns errors. Però un cop sortit el text del Parlament, es va debatre i acordar a Les Corts Generals amb un escrupolós respecte polític i institucional.

Els qui en aquell moment van protagonitzar un esforç de desprestigi de les institucions catalanes, van fer de la catalanofòbia una estratègia electoral i van presentar un recurs d'inconstitucionalitat després, ara **haurien de demanar excuses i reconèixer el mal que han fet, no només a l'autogovern català, sinó a la seva tan anhelada unitat de la pàtria.**

I m'estic referint al Partit Popular. Amb tots els respectes, crec que es van equivocar i han contribuït a generar un gravíssim problema que ara hem de solucionar.

Sí. Un problema que hem de solucionar. Jo no veig que sigui un problema irresoluble. Més enllà de les reaccions apassionades i visceral. I dels arguments pretesament historicistes que demostren que ni ara ni mai hi ha hagut entesa possible amb Espanya.

I més enllà de la ignorància o el menyspreu amb que alguns ho miren des de Madrid.

Ho deia en una conferència que vaig fer a Madrid, precisament, ara fa dos anys:

Éste es un asunto que no concierne solamente a los catalanes. Insistiré tantas veces como sea necesario: el desdén, el cansancio, el desinterés que a menudo aprecio aquí sobre la cuestión catalana son tan peligrosos como lo pueda ser la fiebre independentista que algunos alimentan en Catalunya.

En dos anys, les coses han anat a pitjor.

Crec que **aquesta situació reclama, especialment dels responsables polítics i econòmics, molta serenitat.** Un múltiple esforç d'intel·ligència i claredat en les nostres explicacions públiques.

Les crisis polítiques les hem de resoldre des de la política, que vol dir des de la negociació. I des de l'exigència i l'ambició, naturalment. Però també des de la comprensió dels arguments dels altres. No fer-ho així ens porta a estrallar-nos contra un mur.

Negociació exigent, consens intern, recerca d'aliances i, per damunt de tot, fugir de les ambigüitats i la confusió.

I ara hi ha molta confusió. **Massa ambigüitat d'una banda, massa silencis de l'altra i un doble llenguatge que dia sí i dia també contribueix a enterbolir l'ambient i a fer cada cop més difícil la sortida.**

Per això miraré d'expressar el meu pensament amb absoluta claredat, tot i sabent que això, avui, és anar contra corrent.

Els problemes de l'encaix de Catalunya a Espanya, les raons del malestar de fons que expressa una gran part de la societat catalana són, substancialment, quatre:

La primera és essencial. Té un caràcter afectiu, sentimental: **el reconeixement efectiu de Catalunya com una realitat nacional**. Ho he afirmat més enllà del nostre territori amb la mateixa contundència que ho dic aquí: considerar Catalunya com una nació no significa un atemptat contra els interessos comuns del conjunt dels espanyols. I això té conseqüències pràctiques especialment en els àmbits lingüístics i culturals. Les provocacions en aquestes matèries són una magnífica màquina de generar independentisme.

La segona, **una confusa tècnica de delimitar competències**. No ens hem d'escandalitzar d'aquest fet. La distribució competencial es va fer quan ningú no sabia com funcionaria això. I es va fer, a més, abans de formar part de la Unió Europea. Ho vàrem voler resoldre clarificant aquest marc amb el nou Estatut, per la via de la negociació. A les conseqüències negatives de la sentència hem d'afegir ara el fet que el govern central ha decidit resoldre unilateralment aquesta ambigüitat constitucional per la via de la recentralització.

La tercera, **els límits de la solidaritat en la distribució dels recursos fiscals**. És cert que tenim un sistema de finançament de les CCAA que necessita una nova revisió. Els seus resultats són més satisfactoris que en èpoques anteriors, però encara no s'ha assolit un sistema prou just. I prou transparent. No és admissible que el solidari resulti clarament penalitzat en la distribució de recursos.

I la quarta, molt relacionada amb la capacitat productiva de Catalunya i la seva intervenció en el rumb econòmic estatal: **les inversions de l'Estat en infraestructures** bàsiques per a la modernització i la competitivitat del sistema productiu català.

He volgut fer aquest concís resum dels problemes reals per tal que no els perdem de vista, enmig de la enorme pressió ambiental que estem vivint. Al meu entendre, aquests són els problemes concrets.

Tenen solució? Jo crec que sí.

Són problemes de caràcter bàsicament polític, no jurídic. I tenen solució si entenem que són el resultat d'un bon recorregut.

No ens ha anat pas tan malament des de 1979. Especialment si analitzem els darrers 300 anys de la nostra història, ... dels que ara tant es parla. Amb tots els alts i baixos, ha estat un període de progrés social, econòmic i, també, en l'àmbit de l'autogovern.

Ara bé, cal revisar l'arquitectura institucional que l'ha fet possible. Avui l'Estat de les Autonomies necessita una revisió. I és per això que algunes veus – per cert, cada cop més nombroses – proposen **una reforma constitucional**.

L'actual govern de la Generalitat, i més encara la majoria política que li dóna suport, no creu que aquests problemes tinguin solució.

El missatge que transmet és que l'actitud de l'actual govern espanyol impedeix qualsevol entesa i que, un cop demostrada la nul·la voluntat d'acceptar un sistema fiscal basat en el concert, la única via és la de la secessió. Per descomptat, sense fer esment

d'aquesta paraula i embolcallant-la en un concepte polisèmic com és el "dret a decidir"

Per la seva banda, l'actual govern d'Espanya, i la majoria absoluta que li dóna suport, no creu que aquests problemes siguin ni tan reals ni tan rellevants. Que ara la única agenda necessària és la lluita contra la crisi, ignorant les conseqüències que l'estat d'ànim de Catalunya tenen pel propi desenvolupament econòmic d'Espanya.

Els vull dir que jo veig amb molta preocupació aquest mutu plantejament. Crec que estem en una situació de bloqueig, que s'allargarà en el temps, i que tindrà efectes molt nocius per a la societat catalana.

Estem encara sobre els efectes de la impressionant manifestació del passat 11 de setembre. No es pot negar que ha estat un èxit d'organització i d'assistència. Els he de dir que no m'ha sorprès. Com no em va sorprendre l'èxit de la manifestació del 10 de juliol de 2010 ni la de l'11 de setembre de l'any passat.

Si sumem els errors i provocacions del Partit Popular, els efectes de la crisi econòmica sobre amplíssimes capes mitjanes de la nostra societat i les promeses de que amb la secessió obtindríem rendes afegides que permetrien acabar amb l'atur i abaixar els impostos, l'èxit estava cantat.

És l'èxit d'una via carregada d'èpica, que en d'altres circumstàncies seria qualificada de moviment populista, que es confronta amb un enemic comú i que ofereix una suposada solució fàcil per als problemes socials, econòmics i institucionals.

L'alternativa, basada en una proposta de reforma constitucional, no disposa d'aquesta força èpica ni del potencial galvanitzador d'un enemic extern que cohesioni els rengles propis.

Ja ho veuen, èpica i política.

No me'n puc estar de prendre d'un article recent de **Lluís Foix** una cita de la "República" de Ciceró:

"L'entusiasme i la voluntat no solen ser el nucli fonamental de la política ni de la República"

I ara, després de la Via Catalana, de les lectures contradictòries d'uns contactes entre els presidents Mas i Rajoy i d'una curiosa relació epistolar, on som? quin és el pas següent?

Crec que ambdós presidents tenen molt poc marge de negociació i que, a més, s'entesten en reduir-lo.

Algú creu que abonar la idea del "Madrid ens roba" ajuda a trobar solucions?

Algú creu que fer una campanya basada en aquesta idea simplista de la "Catalunya productiva" confrontada amb una "Espanya subsidiada" ajuda a trobar solucions?

Algú creu que la resposta del govern espanyol basada exclusivament en afirmacions legals i jurídiques, amb la companyia de la passivitat i la ignorància, ajuda a trobar solucions?

Algú creu, no me n'oblido, que alimentar l'inexistent conflicte lingüístic a Catalunya amb la nova llei d'educació és una resposta intel·ligent?

No. Jo crec que no.

De moment, com va explicitar fa un dies un editorial de La Vanguardia, el que ha passat és que hem perdut dos anys.

Dos anys agitant banderes els uns, i proclamant l'imperi de la llei els altres. I això enmig del patiment d'una crisi duríssima.

Què passa si el referèndum pregonat no es pot fer en el marc legal i acordat amb el Govern d'Espanya?

I encara més, què passa si els més inquiets acaben imposant la sortida d'una declaració unilateral d'independència, abans o després de la celebració d'unes eleccions?

Mirin, ja he dit que sóc partidari del dret a decidir, entès aquest com un principi democràtic.

Abans deia que és tracta d'un concepte polisèmic. Ara no me'n puc estar de recordar la recent manifestació d'un antic dirigent de la Fundació Catdem a un programa televisiu. Literalment ha dit *“el dret a decidir és una xorrada que ens vam inventar per no parlar d'autodeterminació”*.

No volen parlar d'autodeterminació perquè saben que a Catalunya no es donen les circumstàncies per tal que l'ordenament jurídic internacional empari l'exercici d'aquest dret.

Així doncs, dret a decidir. Però **afirmo amb tota la radicalitat, que en democràcia els drets s'exerceixen en el marc de la llei. I que la legalitat no és un conjunt de normes “disponibles”**.

És el marc legal en el seu conjunt el que regula la nostra vida democràtica. Avui aquest marc legal es refereix al dret internacional, a l'europeu, al d'Espanya i al de Catalunya. I, com tots els marcs legals, te les seves jerarquies. Afirmar, com de vegades he sentit, que la democràcia està per damunt de la legislació és una contradicció summament perillosa: **No hi ha democràcia sense respecte del marc legal.**

En una societat democràtica, com deia Montesquieu, *“la llibertat és el dret a fer el que les lleis permeten”*

Per això crec imprescindible que es produeixi una negociació. Que no negociació “epistolar” amb la tramesa formal d'unes cartes per actuar davant l'auditori.

Negociació amb voluntat de trobar solucions als problemes reals existents. Cal respectar les lleis, però les lleis es poden modificar. Negociació, per tant, amb ganes d'acordar.

No amb l'objectiu de demostrar a la respectiva parròquia que no hi ha avenços per culpa de l'actitud tancada de l'altre. Portem temps així i ja veiem que els resultats no són gaire positius.

Hi ha més soroll, hi ha més plàstica, hi ha més banderes, ... però no hi ha més solucions.

Fem-nos la pregunta: ha millorat l'autogovern aquests dos ó tres darrers anys? O ha empitjorat? Podem tranquil·litzar les nostres consciències dient que els retrocessos són culpa del Partit Popular i del Govern espanyol, ... Però no hi haurà també errors propis?

El Govern de Catalunya no ha estat capaç de portar els pressupostos d'enguany al Parlament per a la seva aprovació. Amb quina autoritat moral donem lliçons de democràcia exigint el respecte al dret a decidir si no som capaços de respectar el dret a decidir de la nostra cambra de representació popular?

Quant de temps portem sense que les comissions bilaterals abordin qüestions relacionades amb les transferències a la Generalitat?

Per què no hem plantejat al govern espanyol, en aquests tres anys, una negociació per continuar el desplegament de l'Estatut?

No podem seguir així. Aquesta lògica ens porta, insisteixo, a un bloqueig.

S'ha generat una immensa il·lusió i unes enormes expectatives. Amb la independència resoldrem tots els mals que ara patim. **La campanya de CiU explicant que amb la secessió podrem apujar les pensions i reduir l'atur és el millor exemple de l'alimentació irresponsable d'aquestes expectatives.**

La idea, senzilla, potent, ... però falsa, que es transmet és que sense l'actual dèficit fiscal podrem finançar els costos de la secessió. L'argumentació econòmica de la viabilitat de la secessió es concentra fonamentalment en aquest element.

No hauríem de considerar també els efectes dels retorns del deute extern? O el fet que l'any 2011 la diferència entre crèdits i dipòsits a Catalunya ha estat de 131.000 M €, la més alta d'Espanya? I les dificultats de pervivència d'un sistema bancari que té la majoria dels seus actius fora de Catalunya? I calcular els efectes que això tindria en la balança comercial? I els efectes que podria tenir el fet de no formar part de la Unió Europea i tenir el nostre sistema bancari fora del Banc Central Europeu? ... I moltes altres coses,

Ah! I parlar d'això no és fer el discurs de la por. De què pensem que es parla al conjunt del Regne Unit i a Escòcia?

Nosaltres també hem de poder parlar d'aquestes coses.

Torno amb una idea que els he plantejat al principi: són cada cop més freqüents els articles que llegeixo o les visites que rebo que expliquen la por a anar contra corrent. Els que no participen de la "via catalana" són considerats implícitament mals patriotes. Els qui discrepen d'una concepció única del dret a decidir, són foragitats a la "caverna mediàtica".

Anem amb compte. I recordem que si, finalment, hem d'encarar un autèntic i rigorós debat sobre la secessió, caldrà que tothom disposi d'espais per expressar-se.

Cal desitjar que en aquest debat els mitjans de comunicació públics del nostre país mantinguin una exquisida neutralitat, sense legitimar d'entrada unes propostes en detriment d'unes altres.

En aquest sentit el perill de la manca de pluralitat dels mitjans de comunicació públics, convertits en propagadors entusiastes d'una sola de les tesis possibles, és no només un risc per a la nostra vida democràtica, sinó que es podria convertir en un dels principals factors de dificultat per al propi govern quan hagi de plantejar a la societat catalana els necessaris ajustaments al seu propi full de ruta.

Doncs bé, què passa si aquestes immenses expectatives no arriben a bon port? Qui gestionarà l'enorme frustració col·lectiva generada?

En la meva opinió, **cal buscar altres solucions**. Cal fer-ho pel bé de Catalunya. No cal que la majoria de govern abandoni el que ha estat el seu discurs des de les darreres eleccions. No li demano això.

Però sí que explori si hi ha altres vies, que jo crec que certament existeixen. S'estan obrint camí i poden representar una nova esperança.

La proposta territorial del PSOE, la reforma federal de la Constitució, és un pas endavant indiscutible. Crec que cal reconèixer honestament que el discurs dels socialistes espanyols ha evolucionat, ha canviat.

I veure, també, que comencen a aparèixer d'altres veus, algunes en l'àmbit del PP, que expressen la necessitat d'un canvi.

Explorar si aquestes propostes tenen solidesa és una necessitat.

Es tracta de veure si els problemes concrets que tenim a Catalunya (respecte institucional i a la dignitat del país, claredat en les competències i en el seu exercici, un finançament just i una actitud de respecte en relació a la llengua i a la personalitat nacional, com ja he dit) poden trobar solució amb d'altres instruments que no siguin una independència que jo no veig possible a l'Europa del s XXI.

I buscar aliats per aquestes noves vies. No em sembla intel·ligent menyspreuar-los.

Si es fa, estic segur que molts sectors socials, culturals, polítics i econòmics de Catalunya ajudarien a sortir de la situació de bloqueig que de fet existeix.

És prou sabut que jo no sóc independentista. I no perquè no cregui en la viabilitat econòmica de Catalunya com Estat independent. Hi ha molts estats independents amb la quarta part del nostre PIB per habitant, per descomptat.

No ho sóc per raons de fons i per raons pràctiques. No ho sóc perquè no ho crec convenient per als interessos dels ciutadans i les ciutadanes de Catalunya i d'Espanya. Posats a escollir, segueixo pensant que per a la nostra gent és millor ser Machassussets que no pas Lituània, amb tots els respectes.

No ho sóc perquè crec que els vincles afectius entre molts ciutadans del conjunt de l'Estat encara existeixen.

No ho sóc perquè estic segur que els efectes econòmics d'aquesta decisió serien letals per tota una generació.

I no ho sóc perquè crec que el projecte de construcció de la Unió Europea ha de basar-se en estats econòmica i socialment forts que deleguin cada cop més competències a les institucions democràtiques comunitàries, superant el paper antic dels estats-nació.

Amb el "nosaltres sols" no anem enlloc.

No podem prescindir d'Europa. Per raons geogràfiques i per raons històriques.

Catalunya és vocacionalment europea, per descomptat. Però també hem de ser conscients del que nosaltres representem en termes europeus. Som molt importants, però no oblidem que només som l'1.5% de la seva població i el 2% del seu PIB.

Som vocacionalment europeus, ... però per a ells no som imprescindibles.

Crec que hi ha vies menys traumàtiques i menys arriscades per trobar solució als nostres problemes. Sobretot, **mirem de no trencar ponts, perquè després és molt difícil reconstruir-los.**

Sóc conscient de la dificultat de convèncer amb arguments racionals els qui han arribat a una conclusió animats amb arguments emocionals. Del tot legítims, naturalment.

Josep Antoni Duran Lleida ho ha dit també en un interessant article publicat dilluns passat. En porto aquí una cita:

“...avui estem davant d’una confrontació de sentiments. Els sentiments són molt importants. Ara bé, els polítics no existim per administrar sentiments legítims i justificats. Cal respectar-los tant com racionalitzar-los. Per això existeix la política.”

Els que coincidim en la necessitat de canviar *l’estatu quo* de Catalunya sense fer trencadisses, els que no volem marxar però tampoc quedar-nos com estem, hem de fer aquest esforç de convenciment racional.

Perquè el que està en joc és massa transcendent com per mantenir-nos al marge.

Aquest és un esforç col·lectiu, transversal i plural.

El president Rajoy hi té, en aquest esforç, una gran responsabilitat.

No resoldrem les coses amb un front anti-independentista, que només serviria per augmentar la tensió davant el front pro-independentista.

Ni amb visites organitzades de ministres i dirigents del PP per insistir només en el discurs que ja coneixem. Ni amb provocacions absurdes com la “Llei Wert”.

Cal un major esforç per seduir honestament, no amb silencis, apel·lació a les lleis o menyspreu, sinó amb propostes. Cal demostrar respecte a la dignitat de Catalunya i capacitat de comprendre les raons de fons.

Encara hi som a temps. Finalment, el poble de Catalunya amb consulta o amb eleccions decidirà.

Moltes gràcies